

KURT HOLBÆKS RATIONELLE OG „GRØNNE“ ERHVERVSBIAVL

141. Årgang

Indstik til Tidsskrift for Biavl 2/2007

Tidsskrift for *Biavl*

Udgivet af
Danmarks Biavlerforening
Møllevej 15
4140 Borup
Tlf. 57 56 17 77
Fax 57 56 17 03
Telefontid mand.-torsd. kl. 9-14
E-mail: dansk@biavl.dk
Hjemmeside: www.biavl.dk

Februar 2007. 1. oplag

Tekst og fotos:

Kurt Holbæk
Vordingborgvej 185
4682 Tureby

FORORD

Det er altid en fornøjelse at besøge biavlere og se hvordan de griber tingene an. Kurt Holbæk er en erhvervsbiavler med godt 400 bifamilier. Kurt sætter honningkvalitet højt, og han nægter at anvende nogen former for pesticider i sin biavl, ligesom han er stor modstander af "at fodre bifamilierne til højere udbytter".

Når man læser nærværende hæfte, er det vigtigt, at man holder sig for øje, at man ikke bare kan tage enkelte elementer fra Kurts driftsform og så regne med at de fungerer i ens egen driftsform. Driftsformen er en helhed og fungerer som sådan.

God fornøjelse!

*Flemming Vejsnæs og
Rolf Tulstrup Theuerkauf*

Layout:
Rolf Tulstrup Theuerkauf

Tryk: Øko-Tryk, Videbæk

HVEM ER JEG?

Jeg hedder Kurt Holbæk, er 58 år og er egentlig landbrugsuddannet. De seneste 29 år har jeg drevet biavl. Jeg bor i Tureby på et lille landbrug med 11 tønder land som drives økologisk. Jeg er gift med Merete og vi har to børn, Bjørn og Stine på henholdsvis 27 og 28 år.

I 1976 blev Merete og jeg gift og det var egentlig gennem Meretes familie jeg kom i gang med biavl. Både hendes far og farfar var biavlere. Allerede året efter brylluppet slog min svigerfar til: "Kan du godt lide bier" spurgte han, "joeh, det kan jeg da godt" var mit svar, da jeg altid har interesseret mig for naturen – også bier og blomster. Det blev starten, idet svigerfar allerede dagen efter kom med et trugstade på taget af sin Folkevogn. I bilens bagagerum befandt sig en bisværme.

Året efter havde jeg otte bifamilier som alle var sværme indfanget på telefonpæle i området omkring Fuglebjerget. Vi havde købt et nedlagt landbrug og jeg havde arbejde på en lokal maskinstation, men jeg begyndte så småt at pusle med tanken om at blive erhvervsbiavler.

Så en dag så jeg Poul Christensen, en lokal erhvervsbiavler med omkring 300 bifamilier på NM i opstabling. Han havde sat 10 bifamilier til kløverbestøvning på min nabos mark. "Ham skal jeg lige ned og snakke med" tænkte jeg, men inden tanken var tænkt færdig, var han kørt igen. Så ham fik jeg ikke snakket med den dag.

Alle mine bunde er hjemmegjorte. Bundene er lavet af gulvbrædder som er sømmet på tryk-impregnere lægter. Fronten og selve bunden er skåret af plasticplader, hvillket gør, at bundene kan står direkte på jorden uden at fugt og beplantning trænger op igennem. Listerne er lavet af 9 mm træ.

Fremstillingspris ca. 50,- kr./stk.

Musegitter er lavet af et stanggitter og er hugget ud med mejsel. Gitteret fastholdes ved hjælp af to stk. fjederstål.

Alle otte bifamilier havde overvintret fint i trugstaderne og da det blev juli havde jeg høstet lidt honning fra dem. Dengang var der ikke ret meget vinterraps, men derimod var der hen ved 220.000 ha vårraps i Danmark – så på det tidspunkt havde jeg endnu hovedtrækket til gode. Men vi skulle jo have ferie, så den 1. juli drog vi af sted til Frankrig. Svigerfar skulle passe bierne mens vi var på ferie. Da vi efter tre uger kom hjem igen, var det til synet af 21 bihuse i magasinkasser som var placeret over hele haven. Da jeg nu alligevel næsten var blevet opstablingsbiavler, erindrede jeg Poul Christensens lynvisit i Kløvermarken, og så var det let at tage beslutningen: Jeg ville drive opstablingsbiavl i NM. Valget har jeg aldrig fortrudt! Men sommerferie har vi aldrig holdt siden – tænk på følgerne: 1.600 bifamilier?

I de følgende år havde jeg travlt med at lave kasser og andet materiel så jeg kunne udvide biavl. I 1984 omfattede min biavl 120 bifamilier. Det var i øvrigt samme år jeg blev uddannet kyndig biavler og blev fuldtidsansat hos Franks Bigård i Haslev. Frank havde vel en 4-500 bifamilier, så mine egne 120 kunne jeg først passe efter fyraften. Jeg

lærte rigtig mange ting af Frank, bl.a. dronningavl. En anden stor inspirationskilde var Arne Christensen, Arnøje. Min måde at drive biavl på er altså udviklet på baggrund af erfaringer fra både Frank Hansen og Arne Christensen

Dronningavlen blev for alvor startet i 1985, blandt andet fordi jeg fik nogle buckfast dronninger fra USA. Sammenlignet med mine "telefonpælebier" var det som dag og nat. I 1986 kom jeg med i både Sejro-gruppen og Avlerringen. I 1988 eller 1989 nåede jeg op på 300 bifamilier – et antal jeg havde frem til 2000. Siden 2000 har jeg drevet biavl med omkring 400 bifamilier. Mine vintertab har aldrig været på over 10% og mange år har jeg ikke mistet en eneste bifamilie. Da biavlere landet over begyndte at miste bifamilier på grund af varroa, virus og indavl, gik jeg fri – måske nok fordi varroamiden aldrig har fået lov til at tage styringen i min biavl.

Indavlsproblemer med bipest til følge har jeg heller aldrig haft. Da buckfastbien blev for indavlet begyndte jeg at krydse med carnica. I dag har jeg tre parringsstationer hvor jeg krydser og holder mine avlsdronninger ved lige.

MIN DRIFTSFORM

FORÅRSEFTERSYN OG EVT. OXALSYREDRYPNING

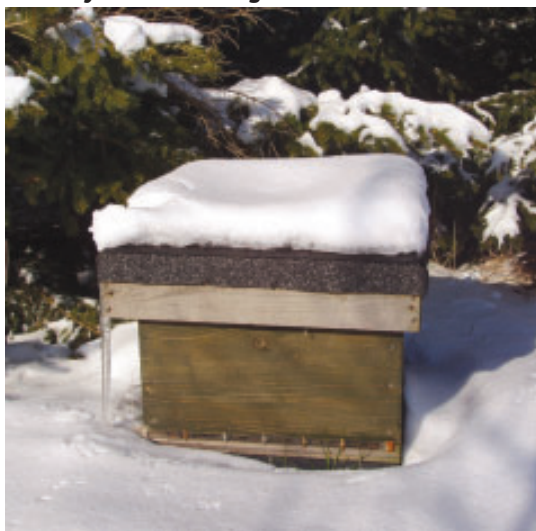
Sæsonen begynder i februar/marts. Jeg følger med i vejrudsigten og når de lover godt vejr, så bierne kan komme ud på renselsesudflugt, kører jeg en tur rundt til alle bigårdene. Mine bistader er forsynet med musegitre og de skal fjernes så bierne bedre kan komme ud. Bierne kan godt kravle gennem musegitrene, men har ikke brug for dem længere når det først er blevet varmere. Musegitrene skal sikre, at spidsmusene ikke kan komme ind i bistaderne. Spidsmus kan gøre stor skade på en bifamilie og når vejret er koldt, kan der sagtens være 5-6 spidsmus i et bistade. Det er svært at se om der er spidsmus i staderne. Da musene kun spiser bierne er der intet at se på tavlerne. Den eneste måde, hvorpå man kan se om der er spidsmus er ved at kigge på stadets bund.

Når jeg er ude for at fjerne musegitre kan jeg ikke lade være med lige at vippe et par kasser for at se hvordan bierne har det.

Når bierne så har været ude at flyve er det, hvis det er nødvendigt, tid til oxalsyredrypning. Normalt oxalsyredrypper jeg ikke længere mine bier om foråret. Det skyldes at der som regel ikke er nogle mider at slå ihjel. Sidst jeg gjorde det er tre år siden. Da havde jeg dryppet 200 familier uden at have fundet mider, hvorfor jeg er stoppet med forårs-drypningen.

Hvis det skulle vise sig at være nødvendigt alli-

Varmen fra bierne gør, at sneen smelter. Flyvespalten forsynet med musegitter.

gevel at oxalsyredryppe om foråret, venter jeg til der atter kommer en kold periode – det gør der som regel på denne årstid. Grunden til at jeg venter på en kuldeperiode, er, at bierne så som regel går i klynge igen. Når bierne er i klynge er det meget nemmere at oxalsyredryppe dem og effekten af behandlingen bliver bedre end hvis de ikke var i klynge.

Mine erfaringer viser, at hvis man drypper om foråret så går bierne så småt i gang, hvilket i langt de fleste tilfælde er en fordel.

FODERKONTROL OG FJERNELSE AF EVT. DØDE BIFAMILIER

Når der er lidt mere varme i luften kører jeg igen en tur ud i alle bigårdene. Alle kasser vippes og jeg kigger på bifamilien fra bunden. At kigge fra bunden giver langt den bedste mulighed for at bedømme bifamiliens tilstand. Afhængig af kassens vægt, lægges der 2,5 kg apifonda på dækpladen. Mellem dækpladen og taget lægges en særlig ramme, så gør det muligt at have foderet liggende ovenpå dækpladen. Normalt er det kun nødvendigt at skulle fodre mellem 20 og 30 bifamilier.

Et kig på bunden afslører om bifamilien er i orden. Bifamilier som ser mistænkelige ud (er der f.eks. døde dronelarver, så er der en dronelægger i bifamilien), får et mærke, - så ved jeg at der senere skal gøres noget ved dem.

Bifamiliens størrelse vurderer jeg ud fra mængden af vokssmulder og hvor mange tavler bierne besætter (set fra bunden). Store bifamilier er absolut ikke et must, da det typisk er dem der skal tages særhensyn til og som regel er mest tidskrævende.

Ligger der mange døde bier på bunden, plejer jeg lige at fjerne det værste. Resten klarer bierne selv.

FØRSTE MAGASIN SÆTTES PÅ

Afhængig af, hvordan vejret og foråret arter sig, bliver det første magasin sat på i slutningen af april. Da jeg sætter magasinet under bifamilien, har det ikke den store betydning, om jeg får sat det på en uge for tidligt. Det er kun de meget store bifamilier som skal have magasinet på en uge tidligere – at det så ikke er altid det sker, er en anden ting. Bemærk i øvrigt, at jeg aldrig flytter enkelte tavler fra magasin til magasin – jeg arbejder kun med hele magasiner.

Er der tale om en mindre bifamilie, skader det ikke at de får et magasin under, idet bifamilien ikke

Stadebund, hvor der ikke har været besøg af mus.

Stadebund, hvor der har været besøg af spidsmus. Bemærk hvor „rodet“ nedfaldet ligger.

tappes for varme. På den måde kan jeg sætte magasin på alle bifamilier på en gang, hvilket er det mest rationelle.

Der er flere fordele ved at sætte første magasin under: Bierne yngler og tager magasinet i brug efter behov. Sættes magasinet derimod oven på bifamilien, mener jeg, at der er risiko for, at bifamilien udsættes for kulde, samt at man fejlbedømmer bifamiliens størrelse. Jeg har hørt flere biavlere sige, at der er flere bier i magasinet når det sættes ovenpå, men det der sker, er, at bierne forlader det nederste magasin, idet varmen stiger opad.

Magasinet jeg sætter under bifamilien indehol-

der syv jomfrutavler i midten og en kunsttavle i hver side. Var de to yderste tavler jomfrutavler, vil bierne sætte honning i disse, hvorfor det er vigtigt, at det er kunsttavler.

En uge efter at det første magasin er tilsat, vil omkring 90% af bifamilierne være begyndt at lægge æg i de midterste jomfrutavler. Bierne placerer nu yngel, pollen og honning i det tilsatte magasin, som nu bliver det nye vinterleje.

ANDET MAGASIN TILSÆTTES

Når mælkebøtterne og vinterrapse begynder at blomstre, lægges dronninggitter på bifamilien og

Bier sat til bestøvning af kirsebær.

herover sættes et nyt magasin. Har jeg jomfrutavler nok (jeg har normalt to magasiner til hver bifamilie), består det tilsatte magasin udelukkende af disse. Jeg flytter aldrig enkelte tavler mellem magasinerne. Mange har for vane at trække de to yderste tavler fra det gamle vinterleje op i det nye magasin. Det gør jeg aldrig, da disse tavler som regel er gamle fodertavler og de har intet at gøre i et honningmagasin.

VINTERRAPSHONNINGEN HØSTES

Omkring den 5. juli begynder jeg at tage honning fra. Honningen slynges fra dag til dag, da vinterapshonningen jo har det med at krystallisere i tavlerne. Selve fratagningen foregår med hjælp fra en biblæser. Jeg bruger aldrig røgpuster når jeg skal tage honning fra, da røgen vil få bierne til at kravle ind i cellerne og så kan de være meget svære at blæse af.

Arbejdsgangen ved fratagningen er følgende: Honningmagasinerne tages af og sættes foran staderne. Et par yngeltavler fra det gamle yngelleje,

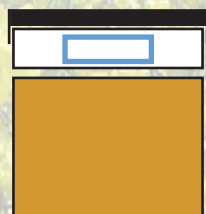

Forårseftersyn

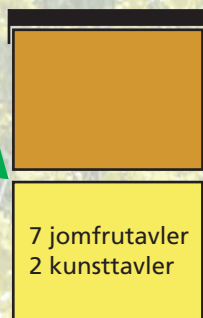
Slutningen af april

Når mælkebøtte og vinterrapsen blomstrer

Ca. 5. juli Vinterrapshonningen tages fra

Evt. fodring med 2,5 kg Apifonda

Magasin sættes under bifamilien - magasinet bliver det nye yngelleje.

Dronninggitter indsættes mellem 2. og 3. magasin.

Dronninggitter flyttes ned mellem 1. og 2. magasin. En ramme (9 mm høj) indsættes mellem 2. og 3. magasin.

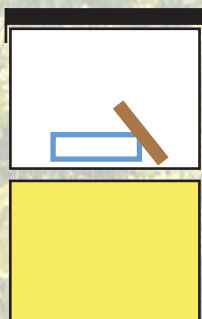
som nu er øverst, kigges igennem. Det er nu eventuelle sygdomme skal opdages, idet de slyngede tavler senere bruges i andre bigårde.

Som noget nyt vil jeg i år blæse det gamle yngelje ud sammen med honningmagasinerne. Jeg blæser bierne ud på en sæk. Bliver dronningen også blæst ud, vil hun bare kravle ind i stedet igen sammen med trækbiene. Der lægges dronninggitter ovenpå det nederste magasin, og dronningen går nu i nederste magasin. Denne nye arbejdsproces vil forhåbentlig kunne spare mig for en ekstra tur i bigårdene. Tidligere tog jeg nemlig honningen fra på en tur, for dernæst at tage en ny tur, hvor jeg i samtlige bifamilier rystede bierne ned i det nederste magasin. Det bliver spændende at se, om den nye metode bliver en succes.

Skulle dronningen gå til, er skaden ikke så stor, da bifamilien bare vil lave en ny dronning. På dette tidlige tidspunkt vil det måske endda kun være en fordel.

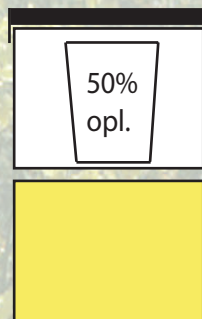
Når dronningen er under gitter, lægger jeg en 9 mm liste mellem andet og tredje magasin. Herved

Ca. 1. august
Indvintring og
behandling med
krämerplade

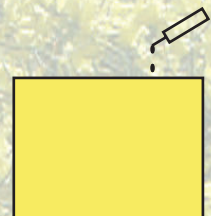
Tomt magasin påsættes;
heri fodres med 2,5 kg Apifonda.
Krämerplade lægges med den
lange side på Apifondapakken.

Ca. 15. august
Fodring

Der fodres med ialt
3 spande
à 7 kg sukker.
Mellem 2. og 3. foder-
spand skiftes dronninger.

November-december
Oxalsyredrypning

Oxalsyredrypning
og indsamling af
materiel.

T.v. Flytning af bifamilier er nemt med den et-hjulede sækkevogn. Kroege af tentorstål stikkes i borede huller, hvorved man slipper for at skulle løfte stedet for at få stropen under.

T.h. På traileren er der plads til 18 bifamilier, og i bilen kan der stå ni.

VANDRING

I løbet af sæsonen flytter jeg ca. 300 bifamilier til bestøvningsopgaver i kløver og andre afgrøder. Alle mine bifamilier står på specielle bunde som gør det nemt at flytte bistaderne med en et-hjulede sækkevogn. På den måde kan jeg flytte bifamilier med fem magasiner honning (det kan sommetider være nødvendigt, hvis kløveren blomstrer inden jeg har fået taget honning fra) uden besvær og uden tunge løft. Det er ikke nødvendigt at lukke for staderne under flytningen.

Når jeg flytter bifamilier, kan jeg have ni i bilen og 18 på traileren.

kan droner og eventuelt jomfrudronning flyve ud her. Min netbund og omtalte liste gør, at der er god ventilation i bistadet.

Afhængig af tidspunktet på året, laver nogle bifamilier en dronning over gitteret. Hende kan man så fjerne eller bruge til at lave en ny bifamilie med. Sætter man det gamle yngelleje øverst, kan man typisk få lavet 40-50% nye bifamilier. Jeg går aldrig det gamle yngelleje igennem for dronningceller, det klarer bierne selv.

INGEN SVÆRMKONTROL

Jeg laver ingen sværmkontrol og alligevel har jeg kun maksimalt 10 sværme om året. Den lave sværmfrekvens skyldes flere årsager: Først og fremmest, at jeg har fremavlet gode dronninger som er meget sværmmræge. Men også min driftsform, vejret og trækforholdene har stor betydning for succes.

INDVINTRING OG MYRESYREBEHANDLING

Omkring 1. august begynder indvintringen. Til hver bifamilie som skal indvintres medbringer jeg en tom magasinkasse, en "madpakke" (2,5 kg apifonda) samt en kræmerplade.

Alle bifamilier får fjernet deres honningmagasiner, typisk tre pr. bifamilie. Honning-

magasinerne sættes foran bistaderne. Det nye yngelleje gennemgås (her bruges røg) for sygdomme og om ellers bifamilien er i orden og har en æglæggende dronning. Det tomme magasin sættes ovenpå og "madpakken" lægges direkte på bærelisterne. Fra køletasken tages en kræmerplade som lægges med den ene langside på "madpakken", hvorefter dækplade og tag lægges på. Fordelen ved at varroabehandle samtidig med fodringen, er, at bierne er aktive og dermed fordeler myresyre dampene i hele stedet. Jeg lukker ikke netbundene, da bierne kun ventilerer ud gennem flyvespalten.

De fratagne honningmagasiner blæses nu fri for bier. Dette arbejde foregår foran bistaderne, så bierne kan flyve hjem.

Nu får bifamilien lov at passe sig selv de næste

TIDSMÅLING

Jeg har lavet en tidsmåling for arbejdet med indvintring: Jeg kørte 10 km til en udebigård, tog 42 honningmagasiner fra 16 bifamilier, gennemgik bifamilierne, gav "madpakke" og lagde kræmerplade på og kørte 10 km hjem. Alt i alt tog det mig to timer, hvilket svarer til 7½ minut pr. bifamilie.

Indvintringen gik nemt i år 2006 da både min søn og svigersøn hjalp til med honningfratagningen. Vi indvintrede 420 bifamilier på fem dage.

12-14 dage. Der skal gå mindst 12 dage, for så er der ikke noget yngel som ikke har været åbent.

FODRING

12-14 dage efter krämerpladerne blev sat til, begynder den egentlige fodring af bifamilierne. Til vinterfoder bruger jeg almindeligt sukker opløst i vand. Jeg blander selv foderet ved at hælde 350 kg sukker i 350 liter koldt vand. Herved får jeg 600 liter

50% sukkeropløsning. Sådant en portion svarer til, at 50 bifamilier får 7 kg sukker. Foderet gives til bierne i en spand med halm i. Foderspanden sættes ovenpå dronninggitteret.

Hver bifamilie får tre spande plus de 2,5 kg apifonda, i alt knapt 23,5 kg sukker. I de 29 år jeg har drevet biavl har det ikke været nødvendigt at fodre med mere.

Drivfodring om foråret eller i trækfattige perio-

KRÄMERPLADER

Jeg anvender krämerplader og laver dem selv. Det tager mig typisk en dag at lave plader nok til alle mine bifamilier. Når man selv laver pladerne bliver de væsentligt billigere end dem man kan købe – jeg har regnet ud, at stykprisen for de hjemmelavede krämerplader ligger på ca. 5 kr.

Dagen før pladerne skal bruges, lægges disse i fryseren. Når jeg skal bruge pladerne, tager jeg dem op fra fryseren og laver sliderne i pladen. Herefter kommer pladerne i en køletaske. Det vil sige, at pladerne er frosne når de lægges i bifamilierne. Det har flere fordele: Du udsætter ikke dig selv for syredampene når pladerne lægges i bifamilierne, bierne reagerer ikke på de tilsatte plader og man mister ingen dronninger.

Krämerpladen er lagt på og skal ligge i minimum 12 dage. Når man myresyrebehandler inden den egentlige vinterfodring, kommer der ikke et forhøjet myresyreindhold i vinterfoderet.

der er bandlyst i min biavl. I de senere år har jeg ikke oplevet trækpauzer af betydning – jeg lader i øvrigt altid bifamilierne beholde lidt honning.

For nogle år siden lavede jeg et fodringsforsøg sammen med Danmarks Biavlerforening. I forsøget kunne det påvises, at gives der mere end 2,5 kg foder i foråret, vil det kunne spores i honningen og dermed har man gjort sig skyldig i honningforfalskning! Visse biavlere fodrer/drivfodrer deres bifamilier fra en ende af uden at tage hensyn til, om det vitterlig er nødvendigt eller ej. Kan denne praksis være årsagen til, at dansk honning fik betegnelsen "kedelig/smagløs" i en honningstest foretaget af dagbladet Politiken?

DRONNINGSKIFT

Stort set alle mine bifamilier får skiftet dronning årligt. Dronningerne skiftes mellem anden og tredje foderspand. Skiftet sker ved, at jeg finder dronningen, klemmer hende og tilsætter en dronning fra dronningbanken uden følgebier.

INDSAMLING AF FODERSPANDE

I takt med at bifamilierne fodres, bygger bierne vildbyg på foderspandene og lægger foder i. Omkring 1. oktober, når bierne har taget foderet ned, kører jeg rundt i bigårdene for at skrabe vildbyg af foderspandene. Vildbygget får lov at blive liggende ovenpå dronninggitteret. Bierne vil så hente det

SLYNGNING

Honningmagasinerne køres på lager i slyngerummet og jeg begynder ikke at slynge før alle honningmagasinerne er kørt hjem. På mit lager i slyngerummet er der plads til ca. 1.000 magasiner.

I gulvet er der to sektioner hvori der er varme. Nogle dage før slyngningen begynder, tændes for gulvvarmen. Ved hjælp af affugter styres luftfugtigheden i slyngerummet.

Det tager mig 12-14 dage at tage al honningen fra (og fodre med "madpakke" og kræmerbehandle) samtlige bifamilier.

Den egentlige fodring begynder samtidig med at honningslyngningen begynder. De 2,5 kg apifonda bifamilierne fik, er nu spist og den egentlige fodring går i gang. Det tager et par timer at fodre de bifamilier der blev taget honning fra 12 dage tidligere. Resten af dagen står på slyngning.

Slyngning og honningbehandlingen sker ved hjælp af to 12-solds fuldautomatiske slyngemaskiner, skrællemaskine, sikar og pumpe. Al honning køres med truck.

Der slynges typisk et sted mellem 1.000 – 1.500 kg honning om dagen. Honningen fyldes på tanke som kan rumme 1.000 kg. Langt hovedparten af min honning sælges til grossist. Kun en meget lille del tappes på glas.

Tavlerne sorteres og gamle tavler stables på paller og omsmeltes senere. Jomfrutavlerne kommer i magasinkasser og opbevares i en skibscontainer. En sådan container er rigtig god til opbevaring af tavler, da den både er muse- og bitæt.

Voksafsmeltning og rammevask står jeg selv for. Hertil bruger jeg diverse "Storm P maskiner" – det virker og det er billigt.

Min datter og svigerdatter slyngede al honningen på bare syv dage - det var bare dejligt. Håber jeg kan få dem til at hjælpe igen i 2007!

foder som er i vildbyggen og sætte det i tavlerne i takt med at ynglen løber ud i løbet af efteråret. På den måde mangler bierne ikke foder midt i tavlerne. Ved at lade bierne lave vildbyg på foderspandene under fodringen, tvinger jeg ikke dronningen til at begrænse æglægningen. Du risikerer altså ikke at give bierne for meget foder, så de ikke yngler nok.

Har bierne, mod forventning, ikke taget foderet ned, får de lov til at beholde det over gitteret indtil foråret.

OXALSYREDRYPNING

Oxalsyredrypning er sæsonen sidste arbejde i min biavl. Normalt oxalsyredrypper jeg bifamilierne når der ikke længere er yngel til sted, typisk i november-december. Bifamilierne skal helst have dannet vinterklynge. Temperaturen skal helst være under 4 grader – og det gør ikke noget, hvis der er en smule frost – da bierne så sidder roligt.

I forbindelse med oxalsyredrypningen tager jeg fodermagasiner, foderspande og dronninggitre med hjem fra bigårdene.

Ved oxalsyredrypningen er det vigtigt, at opløsningen er varm, og her har jeg atter glæde af min køletaske. I køletasken fylder jeg nemlig varmt vand, hvori jeg sætter flasken med oxalsyreopløsningen. Ude i bigårdene kan jeg så hælde opløsning fra flasken over i et mindre glas og på den måde holde den rette temperatur. Fra glasset suger jeg med engangssprøjten 50-60 milliliter op, og herefter dryppes, afhængig af klyngens størrelse, et sted mellem 25 og 60 milliliter opløsning pr. bifamilie.

Efter endt drypning, lægges dækplade og tag på statet, og der bindes for tagene. En uges tid efter drypningen, eller når der er udsigt til vintervej, sætter jeg musegitre på staderne.

KONTROL AF DRYPNINGEN

Jeg kontrollerer ikke længere samtlige bifamilier for midenedfald. Typisk foregår min kontrol ved, at to eller tre bifamilier i en bigård får skubbet et spandelåg ind under bunden i forbindelse med oxalsyredrypningen. Låget smøres med spiseolie så miderne ikke kan forsvinde herfra. En uges tid efter drypningen kører jeg en runde i bigården og tæller nedfaldne mider. Som regel er der et nedfald på et sted mellem 0 og 20 mider pr. uge.

Det er vigtigt at man kun drypper én gang om efteråret, så det gælder om at gøre det rigtigt. Det er min fornemmelse, at man stort set får dræbt alle miderne ved en korrekt drypning. For eksempel havde jeg en bigård, hvor der havde været en meget stor reinvasion efter kråmerpladebehandlingen. En oxalsyredrypning gav et nedfald på 2.000 mider. To uger senere gave jeg yderligere en drypning, men her faldt ikke en eneste mide ned – de var blevet dræbt af den første drypning.

Stærke bifamilier kan godt tåle to drypninger, men tre vil være for meget og det ender med, at bifamilien vil være meget lille til foråret – hvis den ikke er død. Derfor: En korrekt udført drypning er nok!

DRONNINGAVL

Jeg laver stort set kun dronninger til eget brug, hvorfor de bliver lavet på én gang.

Omkring 1. juli begynder jeg at omlarve: To bifamilier gøres dronningløse god tid i forvejen så der ikke er åben yngel når de skal bruges. Hver af de to bifamilier tvinges ned på to magasiner. Jeg omlarver ca. 100 celler til hver af de to starterfamilier.

Til omlarvningen bruger jeg en kinanål. Den er super god til at omlarve med, særligt fordi den ikke rører ved larven og fordi den tager al larvefoderet med op.

Cellerne sættes i det gamle yngelleje, som står øverst. Dagen efter tages de op. Alle startede celler fordeles på lister á 24. Listerne sættes så over gitteret i en hvilken som helst bifamilie – den skal bare være stærk. Jeg fodrer ikke, men prøver at tilpasse tidspunktet til en periode, hvor der er udsigt til godt træk i de kommende dage. Efter tre dage tages cellerne op og kommes i rugemaskinen. Alle celler er som regel i orden, da de jo allerede var startede inden de kom i de bifamilier som skulle færdiggøre dem.

Når dronningen klækker i rugemaskinen, tjekker jeg, om der er foder tilbage i cellen. Er der det, og ser hun ellers fin ud, får hun lov at leve. Cirka et døgn før dronningen klækker, lægger jeg lidt honning på listerne; så kan dronningen selv spise honningen og kan gå i rugemaskinen i en uges tid. På den måde slipper jeg for konstant at skulle tilse dronningerne. Det sætter jeg stor pris på, særligt om natten.

Dronningerne kommes i apideakassetter på en dag, hvor det er godt vejr at indsamle kasettebieer i. Som regel laves 100 kassetter ad gangen. Da dronningerne er nogle dage gamle og derfor kan flyve, sker indføringen i kassetterne inden døre. Det er min erfaring, at parringsprocenten er højest når

dronningerne er nogle dage gamle når de kommes i kassetterne.

De fyldte kassetter sættes et mørkt sted i tre-fire dage inden de kommer på parringsstationen. Når de sættes af på parringsstationen skal det helst ske morgen eller aften. Efter to-tre uger på parringsstationen er dronningerne blevet parrede og hentes hjem.

OVERVINTRING AF DRONNINGER

Jeg har gennem et par år forsøgt at finde en metode hvormed jeg kan overvintr dronninger. Min erfaring er, at dronningerne ikke bliver fodret af bierne i vinterklyngen og det foder der kan være i et indførbur er ikke nok til at dronningen kan overvintr på det. Derfor har jeg lavet denne model, hvor indførburet er forsynet med en sprøjte som indeholder apiinvert.

Burene med dronningerne bliver sat ind mellem to tavlegader midt i vinterklyngen i en dronningret familien. I en normal bifamilie vil der, fordelt over tre tavlegader, kunne sidde 15 bure med dronninger. Dronningerne har jeg sat i bifamilien omkring den 1. november.

Bemærk: Forsøget er endnu ikke lykkedes, men den ekstra sprøjte med foder gør, at jeg i år er optimist mht. at det kan lade sig gøre.

EFTERSKRIFT

Jeg er gennem længere tid blevet opfordret til at skrive om min biavl, hvilket hermed er gjort. Det er mit håb, at jeg har kunnet beskrive min biavl udforligt nok, men jeg er sikker på at det alligevel giver anledning til en masse spørgsmål - det er jo ikke alt man kan gå i dybden med i sådan en gennemgang.

Jeg har været glad for at skrive om min biavl og give udtryk for nogle af mine holdninger - her tænker jeg særligt på den usik, at fodre sig til højere udbytter, som praktiseres af visse biavlere. Jeg håber, at jeg har givet disse biavlere noget at tænke over. Vi skulle jo gerne alle være stolte over at være biavlere!

Fremtiden ser pt. noget usikker ud. Honningprisen, hvis vi overhovedet kan komme af med honningen, gør, at jeg muligvis bliver nødt til at stoppe med biavl og i stedet gå på efterløn. Min biavl, som jeg driver den i dag, ville jeg ellers uden problemer kunne passe i mange år endnu.

Min søn og svigersøn var ellers parate til at begynde som biavlere og det var egentlig planen for 2007, at lave 100 bifamilier til hver af dem. Desværre bliver vi nødt til, som situationen ser ud i dag, at udskyde planen på ubestemt tid.

I udlandet er der store problemer med resistente varroamider og restkoncentrationer af pesticider og antibiotika i honning og voks. Herhjemme har de biavlere som bruger "pinde" stigende problemer og de er nødt til at behandle hyppigere og med øgede mængder pesticid pr. behandling. Danmarks Biavlereforenings strategi, som udelukkende er baseret på brugen af organiske syrer evt. kombineret med dronejlfjernelse, fungerer.

Jeg synes selv, at jeg har fundet en god, nem og meget rationel måde at drive biavl på. Min måde at drive biavl på, gør, at jeg kan være 100% sikker på, at min honning ikke forurennes med hverken pesticider eller foderrester. Min honning er af høj kvalitet og jeg er stolt af den!

Kurt Holbæk